

In een moeras bij de El Manatí site in Mexico vonden archeologen een 3.600 jaar oude rubberen bal die de Olmeken maakten voor hun balspel.

♪ *Als we voldoende condoms voor Afrika zouden maken, waren er onvoldoende autobanden voor Europa. nr Peter Kok*

♪ *Elastiek: dat waarmee Rudolf Hess zich ophing en stierf aan een schedelbreuk.*
Tom Lanoye

21.2.9 Vaseline, crème of zalf maken

Zalf

Smelt bijenwas au-bain-marie en voeg daar gezeefde (kruiden)olie bij.

Om te testen of de zalf de juiste dikte heeft, laat je een paar druppeltjes in een kom koud water vallen. Worden het balletjes, dan krijg je een dikke zalf. Verdelen ze zich aan de oppervlakte, dan wordt het een dunne zalf. Wil je ze dikker, voeg dan extra (vaseline of) bijenwas toe.

Crème

Wil je een crème, dan moet je werken met emulgatoren omdat water en olie zich anders niet laten mengen. Het is net als mayonaise maken: neem olie en azijn, soms wat water en een eidooier als emulgator. Een crème is uiteraard door deze samenstelling veel minder lang houdbaar dan een zalf op vetbasis.

Voeg kruidenolie, kruidenthee of kruiden tinctuur toe.

Wolvet

Wolvet of lanoline is een water-olie emulsie (margarine-achtig) die vooral uit wassen bestaat en die als een gele laag in schapenwol dicht bij de huid te zien is. Dit kleverige talg beschermt het schaap goed tegen regen, sneeuw en wind. Het kan dus ook (al dan niet gemengd met bijenwas en (soja)olie) gebruikt worden om textiel waterdicht te houden.

Wolvet heeft een smeltpunt tussen 40 - 48° C, en wordt gewonnen door wol te wassen en dan het water te laten verdampen. Daarna wordt het vet gereinigd. Uitkammen kan ook (gedeeltelijk). Industrieel wordt het vaak chemisch uit de wol onttrokken.

Wolvet kan veel water vasthouden en wordt gebruikt in zalven en crèmes: 2 – 5 %, zeep: 3 – 7 %, balsem: 2 – 4 %, haarconditioner: 3-6%. Het beschermt de huid op een natuurlijke wijze, en laat die wel nog ademen.

Het trekt goed in de hoornlaag van de huid, en wordt gebruikt om luieruitslag te voorkomen, bij striemen, tepelkloven, droge huid (en haar), als anti-rimpelmiddel, lippenbalsem, handen- en voeten crème. Wat verwarmen maakt het smeer- en vloeibaarder.

Wolvet kan een allergische reactie veroorzaken.

Vaseline 📖 is een witte tot gele zalfachtige massa die vloeibaar wordt tussen 40 en 60 graden Celsius. Dit aardoliederivaat bestaat uit koolwaterstoffen, die in ongezuiverde vorm kankerverwekkend zijn. Het is bestand tegen de inwerking van zowat alle chemicaliën, en is een goed smeermiddel, ook voor kunststof (scharnieren...). Het bevat minerale olie, paraffine en was.

De gezuiverde vorm is neutraal, heeft geen werking maar wordt gebruikt om de huid af te dekken bij eczeem, brandwonden... Het trekt niet in de huid, maar dekt ze wel goed af (ook tegen bacteriën).

Het woord zou met het Duitse woord voor water (wasser) en het Griekse woord voor olie (elaion) gemaakt zijn.

Voor goudsbloemzalf (📖 *Calendula officinalis*) kan je 4 handen bloemen in 1/2l varkensreuzel of olie laten sudderen. Een dag afgedekt laten staan. Opnieuw verwarmen, en door een filterdoek gieten. Verdikken kan door er nog 200 à 250gr bijenwas in te smelten en te mengen.

Balsam betekent welriekend in het Arabisch. **Balsems** 📖 zijn dun- en dikvloeibare plantaardige smeersels met een sterke karakteristieke geur, met harsen en etherische oliën, vaak van de balsembomen (📖 *Burseraceae*) die reukstoffen als mirre, olibanum en wierook bevatten.

Smelt op een zacht vuurtje 3 delen plantaardige olie, 1 deel bijenwas en eventueel 1 deel boter om lippenbalsem te maken. Voeg geurende oliën toe.

Als je zelf **cosmetica** wil maken zijn bovenstaande producten (of zeep) een bruikbare neutrale basis of drager. Je kan een olie toevoegen om het mengsel weker te maken. Smelten en mengen doe je best au bain-Marie.

Kleurstoffen die je kan gebruiken:

Voor *mascara* 📖 of *eyeliner*: houtskool

Mengbare pigmenten voor *lippenstift*:

rode bietenpoeder, rode bietensap

pitjes van een granaatappel

blauwe bessen

kaneel voor een roodbruine kleur

kurkuma voor een koperachtige tint

cacaopoeder voor diepbruin

houtskool om de kleur donkerder te maken.

Bewaar het resultaat koel en niet te lang.